

•
Lubomír Lupták
Boľkovce 210
984 01 Boľkovce
• Slovenská republika •

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo

Vybavuje/linka

Banská Bystrica

OU-BB-OSZP2-2023/005404-004ng. Martin Číž/048/4306264

15. 08. 2023

Vec

„Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“
- záväzné stanovisko podľa § 16a vodného zákona

Okresnému úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie bola dňa 31.08.2022 doručená žiadosť Lubomíra Luptáka, Boľkovce 210, 984 01 Boľkovce (ďalej len „žadateľ“), o vydanie záväzného stanoviska podľa § 16a ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) pre navrhovanú činnosť/stavbu „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“. K žiadosti bol priložený „Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu – štrkopieskov“ vypracovaný v apríli 2022 a Záverečná správa z hydrogeologického prieskumu.

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie pri výkone pôsobnosti okresného úradu v sídle kraja ako príslušný orgán štátnej vodnej správy podľa § 4 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s § 60 ods. 1 písm. i) vodného zákona na základe predloženého zámeru vydáva podľa § 16a ods. 1 vodného zákona k navrhovanej činnosti/stavbe „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“ toto

záväzné stanovisko:

Pred povolením navrhovanej činnosti/stavby „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“ sa nevyžaduje výnimka z environmentálnych cieľov podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona.

Odôvodnenie:

Okresný úrad v sídle kraja na základe žiadosti žiadateľa v súlade s § 16a ods. 3 vodného zákona listom č. OU-BB-OSZP2-2022/030748-002 zo dňa 13.09.2022 požiadal poverenú osobu Výskumný ústav vodného hospodárstva o vydanie odborného stanoviska.

Odborné stanovisko bolo okresnému úradu v sídle kraja doručené dňa 09.08.2023.

Účelom tohto záväzného stanoviska podľa § 16a ods. 1 vodného zákona je posúdenie významnosti vplyvu realizácie nového projektu „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“ na stav útvarov povrchovej vody

Telefón

E-mail

Internet

IČO

+421484306250

oszp.bb@minv.sk

00151866

Číslo spisu

Por.č.záznamu

Číslo záznamu

Typ záznamu

Forma originálu

OU-BB-OSZP2-2023/005404

004

0092358/2023

Externý odoslaný záznam

hodnoverná elektronická

a stav útvarov podzemnej vody vo vzťahu k plneniu environmentálnych cieľov určených v § 5 vodného zákona a prijatie záveru, či je potrebné posúdenie tohto nového rozvojového projektu podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona, ktorý je transpozíciou článku 4.7 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (ďalej len „RSV“).

Okresný úrad v sídle kraja úrad z predložených podkladov zistil tieto podstatné skutočnosti.

Cieľom činnosti je ťažba ložiska nevyhradeného nerastu – štrkopieskov, za účelom jeho využívania banským spôsobom. Navrhovaná lokalita ťažby štrkopieskov sa nachádza na ľavej strane rieky Ipľ, v blízkosti Bol'kovského kanálu. Činnosť bude realizovaná na pozemkoch s parc. č. 948/1, 948/2 a 947 v k. ú. Nitra nad Ipľom, približne 200 m východne od zastavaného územia obce. Celková výmera územia, na ktorom bude prebiehať ťažba štrkopieskov (ťažobný priestor) je 31 446 m².

Ťažobný priestor predstavujú 2 ťažobné úseky – Ťažobné jazero I. a Ťažobné jazero II. Uvažovaná objemová hmotnosť štrkopiesku (v rastlom stave) je 1900 kg/m³.

Viazané zásoby predstavujú zásoby štrkopieskov, ktoré budú viazané v ochrannej berme a pod depóniou skrývky.

Voľné zásoby predstavujú zásoby štrkopieskov určené na ťažbu.

Celkovo sa v rámci plánovanej činnosti plánuje vyťažiť cca 116 185 ton voľných zásob štrkopieskov. Ročne sa plánuje vydobýť do 50 000 ton štrkopieskov.

Popri hranách brehov ťažobných jazier bude od hranice ťažobného územia ponechaná ochranná berma so šírkou 2 m. Táto ochranná berma predstavuje ochranný pilier a bude ponechaná z dôvodu zaistenia stability záverného svahu a bezpečného pohybu popri brehoch ťažobných jazier.

Viazané zásoby predstavujú zásoby, ktoré zostanú v ochrannej berme a pod depóniou skrývky. Neskoršie vydobytie zásob viazaných v ochrannej berme a pod depóniou skrývky bude možné pri rekultivácii územia.

Ťažba vrstvy štrkopieskov sa bude vykonávať z plošiny ťažobného rezu. Pracovná plošina ťažobného rezu bude minimálne 0,15 m nad úrovňou hladiny podzemnej vody. Ťažobný mechanizmus – rýpadlo, postavené na pracovnej plošine ťažobného rezu vyťaží rýpaním spod vodnej hladiny zmes štrkopiesku s vodou, a tento materiál vysype vedľa hrany rezu, aby zo štrku odtiekla prebytočná voda – takto vytvorí dočasnú odvodňovaciu depóniu štrku. V ťažobných jazeroch I. a II. sa bude ťažiť jeden ťažobný rez s mocnosťou od cca 1,5 m do cca 3 m v závislosti od lokálneho vývoja hrúbky vrstvy štrkopieskov.

Ťažba sa bude vykonávať aj spod hladiny podzemnej vody. Predpokladaná výška hladiny podzemnej vody sa pohybuje na úrovni 178 -179 m n. m.

Odvodňovanie ťažobného priestoru od dažďových zrážok je riešené samospádom, podľa prirodzeného sklonu terénu. Odvodňovanie pracovnej plošiny ťažobnej etáže je riešené dodržaním sklonu plošiny etáže. Podľa doterajších skúseností a technického stavu zariadení ich nasadenie do výrobného procesu nepredpokladá znečistenie povrchových vôd bežnou prevádzkou.

Lokalita navrhovanej činnosti „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“ je situovaná v čiastkovom povodí Ipľa. Posudzovaná činnosť sa dotýka dvoch útvarov podzemnej vody, a to útvaru podzemnej vody kvartérnych sedimentov SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a jeho prítokov a útvaru podzemnej vody predkvartérnych hornín SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučeneckej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny. Útvary povrchovej vody sa priamo v predmetnej lokalite činnosti nenachádzajú. Západným okrajom riešeného územia preteká Bol'kovský kanál.

Útvar podzemnej vody SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a jeho prítokov bol vymedzený ako útvar kvartérnych sedimentov s plochou 198,072 km². Tvoria ho aluviálne a terasové štrky, piesčité štrky, piesky holocénu – pleistocénu s pórovou priepustnosťou. Tieto sedimenty sa vyznačujú vysokou prietočnosťou a dosť silnou priepustnosťou .

Na základe hodnotenia jeho stavu v rámci 3. cyklu Plánov manažmentu povodí (2022) bol tento útvar podzemnej vody klasifikovaný v dobrom kvantitatívnom stave ale v zlom chemickom stave. Zlý chemický stav útvaru

podzemnej vody SK1000800P bol spôsobený predovšetkým vysokými koncentraciami dusičnanov, síranov a fosforečnanov.

Z hľadiska rizika nedosiahnutia environmentálnych cieľov do roku 2027 je kvartérny útvar podzemnej vody SK1000800P klasifikovaný v riziku nedosiahnutia dobrého chemického stavu do roku 2027. Z hľadiska kvantitatívneho stavu nie je v útvare podzemnej vody SK1000800P preukázané riziko.

Útvar podzemnej vody SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučeneckej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny bol vymedzený ako útvar predkvartérnych hornín s plochou 564,501 km². Tvoria ho sladkovodné íly, piesky, štrky s pyroklastikami, miestami pieskovce a zlepenca neogénu s pórovou priepustnosťou. Horniny útvaru môžeme charakterizovať strednou prietochnosťou a miernou priepustnosťou kolektorov². Tento útvar v predmetnom území tvorí podložie kvartérneho útvaru SK1000800P.

Na základe hodnotenia stavu útvaru podzemnej vody SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučeneckej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny v rámci 3. cyklu Plánov manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022) bol klasifikovaný v dobrom kvantitatívnom stave a v dobrom chemickom stave.

V predkvartérnom útvare podzemnej vody SK2003100P nebolo preukázané riziko nedosiahnutia environmentálnych cieľov do roku 2027 ani z hľadiska chemického stavu ani z hľadiska kvantitatívneho stavu.

Výsledky hodnotenia rizika a postup hodnotenia kvantitatívneho a chemického stavu útvarov podzemnej vody sú bližšie popísané vo Vodnom pláne Slovenska na roky 2022-2027, Pláne manažmentu správneho územia povodia Dunaja (2022), v kapitole 5.2 link: <https://www.minzp.sk/voda/vodny-plan-slovenska/>.

Z hľadiska požiadaviek článku 4.7 RSV bolo potrebné posúdiť, či realizácia činnosti/stavby „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“ nebude mať vplyv na zmenu hladiny dotknutého útvaru podzemnej vody SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a jeho prítokov a vody SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučeneckej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny.

Posúdenie činnosti/stavby „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“ sa vzťahuje na obdobie počas realizácie činnosti/stavby, po jej ukončení, ako aj na obdobie počas jej prevádzky/užívania.

Nakoľko predmetom činnosti je ťažba štrkopiesku, vzhľadom na geologickú stavbu útvaru podzemnej vody predkvartérnych hornín SK2003100P Medzizrnové podzemné vody Lučeneckej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny, ktorý je situovaný (vertikálne) pod útvaram podzemnej vody kvartérnych sedimentov SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a jeho prítokov, činnosťou „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“ nebude zasiahnutý.

Počas ťažobnej činnosti nevyhradeného nerastu štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom počas realizácie ťažobnej činnosti bude prebiehať ťažba štrkopieskov v ťažobných jazerách I. a II. po odstránení nadložných vrstiev (humusovej vrstvy alebo navážky a pod nimi sa nachádzajúcimi ílovitými polohami, niekde s prímiesami piesku či štrku). Mocnosť nadložných vrstiev v záujmovom území bola overená v hrúbke medzi 1,2 až 2,7 m.

Na začiatku ťažby budú práce prebiehať nad úrovňou hladiny podzemnej vody tzv. suchou ťažbou.

Po dosiahnutí predpokladanej úrovne hladiny podzemnej vody (cca 178 -179 m n. m., čo je cca od 1,7 do 3,2 m p.t.) pôjde o mokrú ťažbu, pri ktorej dôjde k odkrytiu súvislej hladiny podzemnej vody. Ťažbou vzniknú dva ťažobné úseky, označené ako Ťažobné jazero I. a Ťažobné jazero II. s plochou 31 446 m², t.j. 0,031446 km². Priemerná hrúbka zvodnenej časti kolektora, t.j. vrstvy štrkopieskov sa bude pohybovať približne od 2,4 do 3,4 m. V dodanej dokumentácii nie je uvedená úroveň bázy štrkoviska, ale podľa realizovaného prieskumu možno konštatovať, že štrkopiesčité sedimenty sa vyskytujú na lokalite najhlbšie do hĺbky približne 4,5 m p.t., t.j. 176,23 m n.m. (vo vrte HG).

Odtážením zeminy dôjde k odkrytiu súvislej hladiny podzemnej vody, čo predstavuje zásah do zvodneného prostredia a zvyšuje potenciálnu možnosť znečistenia podzemných vôd. Preto je nevyhnutné dbať pri všetkých činnostiach na dobrý technický stav všetkých mechanizmov, ktoré sa budú využívať pri zemných prácach a zamedziť potenciálnemu prieniku akýchkoľvek znečisťujúcich látok do horninového prostredia alebo priamo do podzemnej vody.

Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom posudzovanej činnosti je ťažba nevyhradeného nerastu štrkopieskov a navrhovaná technológia ťažby nevyžaduje odčerpávanie podzemnej vody, možno očakávať, že vplyv činnosti

„Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“, na zmenu hladiny dotknutého útvaru podzemnej vody SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a jeho prítokov ako celku nebude významný, resp. sa neprejaví.

Po ukončení ťažby nevyhradeného nerastu – štrkopiesku na celkovej výmere ložiska 31 446 m², (t.j. 0,031446 km²) vznikne súvislá vodná plocha vo dvoch ťažobných jazeroch.

Odkrytie hladiny podzemnej vody v novovytvorenem ťažobnom jazere môže spôsobiť malé zmeny úrovne hladiny podzemnej vody oproti súčasnému stavu (hladina podzemnej vody na okraji proti smeru prúdenia poklesne a naopak v smere prúdenia sa mierne zvýši (1 – 5 cm), pretože je tu malý sklon hladiny podzemnej vody. Celkovo je možné povedať, že kolísanie hladiny v rieke Ipel' má podstatnejší vplyv na hladinu podzemnej vody než samotná realizácia ťažby.

Vzhľadom na charakter činnosti „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“, po ukončení sa jej vplyv na zmenu hladiny dotknutého útvaru podzemnej vody SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a jeho prítokov ako celku nepredpokladá.

Odkrytá plocha podzemnej vody však zvyšuje najmä v letnom polroku výpar vody, čo môže mať negatívny vplyv na zdroje podzemnej vody (zníženie). Odkrytie podzemnej vody má tiež vplyv na zmeny teploty podzemnej vody. Najmä v letnom období zvýšenie teploty podzemnej vody môže mať za následok eutrofizáciu štrkoviska, čo môže ovplyvniť následne aj kvalitu podzemnej vody.

V širšej oblasti navrhovanej ťažobnej činnosti sa nachádzajú viaceré vodné plochy v blízkosti vodného toku Ipel' a možno ich považovať za odkryté vodné plochy podzemnej vody, ktoré vznikli po ťažbe štrkopieskov. V rámci plochy (6,0686 km²) kvartérneho útvaru podzemnej vody prislúchajúceho do základného povodia Ipľa od Petrovského potoka po Suchú sa nachádzajú vodné plochy s rozlohou približne 0,0983 km² a teda tvoria 1,62% tohto územia. Celková výmera územia, na ktorom bude prebiehať ťažba štrkopieskov na posudzovanej lokalite je 31 446 m², t.j. 0,031446 km². Realizáciou tejto ťažby dôjde k navýšeniu odkrytých podzemných vôd na 2,14% rozlohy tohto územia.

Vo vzťahu k percentuálnemu zastúpeniu vodných plôch tvorených odkrytými podzemnými vodami (0,66 km²) (zdroj: ZB GIS) v pomere k ploche (198,072 km²) celého kvartérneho útvaru SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a jeho prítokov je veľmi malé a predstavuje cca 0,33% z celkovej plochy útvaru. Po vybudovaní posudzovaného ložiska štrkopiesku dôjde k nárastu plôch tvorených odkrytými podzemnými vodami na 0,35% z celkovej plochy útvaru SK1000800P.

Vzhľadom k uvedenému vytvorenie novej vodnej plochy odkrytím podzemných vôd ťažobnou činnosťou na ložisku štrkopieskov Nitra nad Ipľom predstavuje spolu s už existujúcimi odkrytými podzemnými vodami prijateľné kumulatívne riziko (odkryté plochy podzemnej vody zaberajú menej ako 1% plochy) vo vzťahu k zmene hladiny a režimu podzemnej vody v rámci útvaru.

Upozorňujeme však, že aj keď týmto dôjde len k miernemu zväčšeniu plochy odkrytej hladiny podzemnej vody aj minimálny narastajúci percentuálny podiel odkrytých podzemných vôd zvyšuje potenciálne riziko znečistenia podzemných vôd.

Ťažba štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom sa nachádza v blízkosti toku Ipľa (v jeho inundácii). V širšom okolí sa nachádzajú ďalšie vyťažené ložiská nevyhradených nerastov v katastrálnom území Holiša, ktoré môžu spolu s riešenou lokalitou kumulatívne prispieť k zvýšeniu rizika znečistenia podzemných vôd.

Z hodnotenia útvaru podzemnej vody SK1000800P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a jeho prítokov v rámci Plánu manažmentu správneho územia povodia Dunaj (2. aktualizácia, 2022) vyplýva, že kvartérny útvar SK1000800P bol hodnotený v zlom chemickom stave v dôsledku znečistenia dusičnanmi, síranmi a fosforečnanmi a je klasifikovaný ako rizikový z hľadiska nedosiahnutia environmentálnych cieľov (dobrého chemického stavu) do roku 2027. Keďže využitie okolitých pozemkov je v značnej miere poľnohospodárske, vzhľadom k vyššie uvedenému, aj toto odkrytie podzemnej vody môže zjednodušiť prienik potenciálneho znečistenia prevažne z poľnohospodárskej činnosti do podzemných vôd v kvartérnom útvare podzemnej vody SK1000800P, čo vo vzťahu k dokumentovanému zlému chemickému stavu útvaru môže prispieť k nedosiahnutiu environmentálneho cieľa. Preto je potrebné zabezpečiť vhodnú rekultiváciu územia po ukončení navrhovanej činnosti.

Na základe odborného posúdenia predloženej činnosti/stavby „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“ Výskumným ústavom vodného hospodárstva vplyv realizácie činnosti/stavby na zmenu režimu a hladiny ako aj stavu dotknutého útvaru podzemnej vody SK1000800P Medzizimové podzemné vody kvartérnych náplavov Ipľa a jeho prítokov ako celku sa nepredpokladá.

Útvary povrchovej vody sa v predmetnej lokalite nenachádzajú.

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie v súlade s odborným stanoviskom Výskumného ústavu vodného hospodárstva upozorňuje na zlý chemický stav útvaru SK1000800P.

Zvyšovanie plôch odkrytých podzemných vôd v dôsledku ťažby štrkopieskov môže prispieť k zvýšeniu rizika znečistenia podzemných vôd v kvartérnom útvare SK1000800P a môže prispieť k nedosiahnutiu environmentálneho cieľa, t.j. dosiahnutiu dobrého stavu útvaru.

Preto je potrebné venovať zvýšenú pozornosť predchádzaniu rizika znečisťovania pri činnosti ťažby štrkopieskov, zabezpečiť vhodnú rekultiváciu územia po ukončení navrhovanej činnosti a zvážiť ďalšie plánované činnosti obdobného charakteru.

Na základe uvedených predpokladov možno konštatovať, že realizáciou činnosti/stavby nedôjde k nesplneniu environmentálnych cieľov dotknutých vodných útvarov a preto sa pred povolením činnosti nevyžaduje výnimka podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona.

Podľa § 16a ods. 6 vodného zákona žiadateľ je oprávnený podať návrh na začatie konania o povolení činnosti, ak zo záväzného stanoviska vyplýva, že sa nevyžaduje výnimka.

Podľa § 73 ods. 21 vodného zákona je záväzné stanovisko podľa § 16a ods. 1 podkladom k vyjadreniu orgánu štátnej vodnej správy v územnom konaní k činnosti; ak sa územné konanie nevyžaduje, záväzné stanovisko je podkladom ku konaniu o povolení činnosti.

Toto záväzné stanovisko sa v súlade s § 16a ods. 5 vodného zákona zverejní na webovom sídle okresného úradu v sídle kraja a na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky po dobu 30 dní. Toto záväzné stanovisko sa zverejní aj na centrálnej úradnej elektronickej tabuli na stránke portálu www.slovensko.sk v časti „Úradná tabuľa“.

Ing. Martina Machala
vedúca odboru

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicke

Registrátúrne číslo záznamu: 0092358/2023

Vec: „Využívanie ložiska štrkopieskov v lokalite Nitra nad Ipľom“ - záväzné stanovisko podľa § 16a vodného zákona

Parafa	Dátum/čas	Meno	Pozícia	Org.útvár	Funkcia	V zast.	Zastúpil	Poznámka
Schválené	15.08.2023 12:36	Machala Martina, Ing.	vedúci	OU-BB- OSZP	vedúca odboru	Nie		